

Libris.RO

Respectăm dreptul tău la informație și cărți

Editor: Călin Vlasic

Tehnoredactare: Stelian Bigan

Design copertă: Ionuț Broșțianu

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

BLIDARU, HORIA

Fugarul : roman / Horia Blidaru. - Pitești :

Cartea Românească Educațional, 2018

ISBN 978-606-8982-13-7

821.135.1

Grupul Editorial Cartea Românească

Copyright © Editura Cartea Românească Educațional, 2018

Editura Cartea Românească este un imprînt

al Editurii Cartea Românească Educațional

www.cartearomaneasca.ro

Horia Blidaru

Fugarul

roman

1

Nu există moment mai enervant ca zorii. Se cască roșiatici, dezvelind impudic lumea. O lume care nu se mișcă în largul ei decât dincolo de cortină. Dimineața ne prinde pe toți, actori stângaci, chinându-ne să ne ascundem în roluri improvizate. Singura menire a zorilor, în cele din urmă, se dovedește a fi amăgirea. De sine și a celorlalți. Mușcătura Ilincăi e singura speranță că așteptarea se va termina. Se simți vinovat că plecase iritat, fără să trăiască deplin ultima îmbrățișare.

Ușa se deschise și cei doi bătrâni se îmbrățișară în prag. Umbrele lor rămaseră unite o clipă, alungite de dâra de lumină ce se întindea peste curte. Maniu intră, urmat de Coposu. Peste tot, umbra lui Coposu. În redacțiile *României Noi* și *Ardealului*, la partid, dar mai ales lângă Nana. Umbra lui Coposu ca o fatalitate, se strâmbă pornind motorul.

Privind în gol, peste jăratecul țigării, simți nodul de greață ce-l încerca de mic, dintr-o frică adunată în stomac, ghem răbufnind într-un icnet, ca în prima zi de bacalaureat, sau într-un râs isteric, ca la întâlnirea Mareșalului cu presa. De fiecare dată, însă, trecuse cu bine: examenul, în laudele comisiei; la Consiliul de Miniștri, în tăcerea rău-prevestitoare, pe care luminița jucăușă din ochii lui Ion Antonescu a anulat-o pe neașteptate. Între cele două momente, stăteau atâtea aruncări cu capul înainte, încât, brusc, se simți bătrân.

De altfel, ce să însemne că de la o vreme visa tot mai des că e tată, jucându-se cu un băiețel neastâmpărat?

Mihalache urcă emoționat, buza de jos îi tremura:

— La Tămădău, Simeoane!

— Tămădău? Ce căutam acolo? nu se putu abține tânărul.

— Un aerodrom.

Mașina gonia printre vilele scufundate încă în somnul străjuit de castani uriași.

— Și doamna?

— Niculina vine cu doctorul. După un timp: ai înțeles?

— Da, domnule Mihalache. E ultima dată când ne vedem, în actualele circumstanțe.

Bătrânul oftă.

— Altă soluție nu e. Mai devreme sau mai târziu, ne leagă pe toți.

— Prostii! se zburli mustața, până atunci pleoștită. Maniu are dreptate: am trecut noi prin atâtea... Simeoane, asta nu-i sfârșitul.

— Vasăzică, dl Maniu e optimist?

— Da, nu se lasă.

— Nu i-ar strica puțin realism, îndrăzni Ceatal.

— Nu ești bun de politică, zâmbi liderul țărănist. Ai mai dat cu bâta-n baltă și-n presă... Să ai grijă, băiete, mai ales în vremurile astea.

— Vremurile astea ni le lasă moștenire dl Maniu, scrâșni Simeon, întorcând figura slabă și încrunțată spre bătrânul masiv, care se înroși de nervi. Numai un rechizitoriu de la un puțoi nu-i lipsea în ultima dimineață în țară.

— E o prostie să acuzi o generație întreagă. Maniu e generația care a făcut două războaie și România Mare.

— A, da, generația care a ieșit dintr-un război cu Unirea-n brațe, cadou de la Aliați, și a intrat în celălalt cu țara ciopârțită, fără să miște un deget generația asta.

— Mă, tu ești un măgar din cei care ne bagă pe toți într-o oală cu Carol?! răbufni bătrânul.

— Domnule Mihalache, să-mi fie cu iertare, tata l-a adus pe Carol pe tron?

— Dă-o dracului de treabă! Știi bine că regele și-a dat cuvântul lui Maniu că renunță la Lupeasca.

— Cum să ai încredere într-un om despre care chiar tatăl lui spunea că-i o creangă putredă în dinastie, pe care trebuie să o taie ca să salveze Coroana? Nu vă place, știu, dar cred că Brătianu a fost mai lucid decât Maniu.

Mașina ieși din București. Șoseaua, străjuită de copaci bătrâni, lăsă în urmă ultimele case, la care începeau să se aprindă luminile.

— Au trecut 20 de ani, măi băiete, oftă bătrânul. E ușor să judeci privind în urmă. Cine-ar fi crezut că Ferdinand și Brătianu vor muri, la câteva luni unul după altul? Viața duce lucrurile pe un făgaș, taman când ne credem buricul pământului. Știi bine că noi am fost singurii, afară de legionari, care ne-am împotrivit dictaturii regale.

— Bine, dar chiar nu puteau fi anticipate niște lucruri? Că semne erau.

— Hă, să vezi una, zâmbi hâtru bătrânul. La vreo două luni de la încoronare, umbla zvonul că Lupeasca s-a întors în țară. Maniu, supărat, s-a dus la Sinaia să-i reproșeze regelui că a călcat înțelege-re. Carol a negat, însă, cu o inocență impertinentă, așa-mi povestea Maniu. S-a ajuns la scandal în toată regula. Umbla zvonul că ar fi fost ascunsă în rândul personalului. În cele din urmă, l-au chemat pe administratorul castelului, cu lista angajaților. Și, ce să vezi? Figura și o Elena Lupescu, spălătoreasă! Dar n-apucă Maniu să deschidă gura, că se întoarce Carol spre el cu aer triumfal: „Domnule Maniu, este normal ca pentru o spălătoreasă să se certe regele României cu primul său ministru?”

Râd cu poftă. Mașina gonește prin aerul proaspăt al dimineții de iulie, străpungând câmpul cu lanuri de grâu.

— Am auzit că se pregătește să se întoarcă în Europa, zise tânărul, aprinzându-și o țigară, din care trase cu poftă, încă înveselit de pozna fostului rege.

— O fi crezând că-l ajută să fie mai aproape. Se vorbește că s-a însurat cu Lupeasca, prin Brazilia... Simeoane, eu n-am ce să-i reproșez lui Maniu, murmură Mihalache, pe gânduri. Cu mine a fost corect totdeauna, de când ne-am unit contra lui Averescu. Am rezistat apoi Brătienilor, pe vremea când, vorba lui Iorga, Coroana le era vasală, apoi lui Carol al II-lea, cu toate încercările lui de-a ne rupe. Regele ăsta a băgat atâta dihonie în țară, până a ajuns s-o dea pe tavă, gata frântă, numai să-și păstreze tronul.

— Dar dacă dl Maniu primea să formeze guvernul după primele alegeri pe vot universal, în noiembrie 1919? Oare nu era altul cursul? Dacă, apoi, nu se încredea în cuvântul lui Carol, nu puteau fi ferite niște rele? Dacă nu mergeați pe mâna comuniștilor, la 23 august, nu era mai bine pentru țară?...

— Știi că, în noaptea asta, și-a amintit că sunt 50 de ani de când a fost ales în conducerea Partidului Național Român? Ce om nu face greșeli în atâta amar de vreme?... Și-apoi, eu i-am dat dreptate că n-a vrut să-și lege numele de tratatul cu Austria. El a motivat atunci că nu știe franceză și asta i-ar fi creat greutăți la Conferința de la Paris. A fost mai bine pentru țară că l-a lăsat pe Vaida-Voevod să conducă primul guvern după Unire.

— Mda, dar i-ar fi fost la fel de ușor lui Brătianu să-l doboare pe Maniu?

— Măi, să știi tu că ardelenii nu se așteptau să fie așa îndrăcită treaba la București, zâmbi hâtru musceleanul. Și-apoi, crezi tu că un Maniu puternic la guvernare mai avea nevoie de mine aliat? Apele s-au împărțit când el a ieșit de la guvernare, solidar cu mine. Lui Marinescu i se urcase la cap prietenia cu regele. Era prefect la Poliția Capitalei, dar lucra numai pentru Dudaia. La câtă obrăznicie mi-au arătat el și Dumitrescu, de la Jandarmerie, nu puteam decât să cer înlocuirea lor. Unii zic că au sărit calul tocmai să ne

provoace. Nu știi. Dar dacă Vaida nu accepta să formeze noul guvern, era mai eficientă opoziția noastră. Pe Maniu l-a afectat rău trădarea asta, că veneau amândoi din același curent activist din Ardeal.

— Asta nu înțeleg, cum a putut un om ca Vaida-Voevod să accepte să fie consilier regal și să conducă Frontul Renașterii Naționale, când știa că ăsta e sfârșitul democrației?

— Ei, ce, i-a stricat c-a fost un an jumate președintele Camerei, până în ziua abdicării lui Carol?... Nu știi, Simeoane, ce se mai poate face, oftă Mihalache, după o pauză în care scrâșnetul măselelor vorbi pentru tot ce-i trecea pe sub cutele frunții. Comunismul nu vine pe teren sănătos, cum nici legionarii n-ar fi prins dacă nu erau condiții prielnice. Pentru asta, da, poate suntem vinovați. Cine știe cum trebuia procedat... Poate, undeva, ceva trebuia să fi fost altfel. Dar acum trebuie să rezistăm.

— Domnule Mihalache, legionarii au mers spre putere democratic, pe voturile oamenilor. Pe când comuniștii se bazează numai pe Armata Roșie și le ajunge. Bătălia asta nu se mai poate da cu armele democrației, din păcate.

— Vom vedea ce fel de luptă va fi. Trebuie să fim pregătiți. Maniu rămâne, eu plec. Trebuie să ne mișcăm repede. Uită-te că Vaida, că tot vorbirăm de el, a fost închis o vreme și acum e în arest la domiciliu, la Sibiu.

— Sună tare încurajator, mormăi Simeon.

— Noi suntem primii vizați, mai e până ajung la voi.

Ar fi vrut să-i spună de la obraz: te pomenești că nu ne-ai lăsat să ridicăm capul ca să ne protejați, nu să vă țineți voi locurile? Dar era conștient că întrecuse măsura cu bătrânul sever și capricios, deschis la vorbă doar când avea el dreptate, ca toți oamenii obișnuiți cu puterea. Se mulțumi să adauge:

— Ați avut dreptate. Nu-s bun de politică. Așa cum e Coposu, de pildă...

Trupul zdravăn al lui Ion Mihalache se scutură de răs:

— Mă, tu și-acuma-i porți pică pentru fata lui Boilă?

— Dacă ar fi numai asta...

— Ei, las', că astea trec cu tinerețea. Voi, ca ardeleni, ar trebui să vă înțelegeți.

— E mai greu când unii trec prin chinurile refugiului și alții-s la adăpost... Chiar așa, știți că străbunicul dinspre mamă al lui Coposu era văr primar cu Vaida-Voevod?

Mihalache îl privi surprins. Simeon tăcu, rușinat de delațiune. O vreme nu mai ziseră nimic. Mihalache se uită la ceas.

— Nu mai avem mult. Sunt niște salcâmi pe dreapta. Acolo ne întâlnim cu ceilalți. Să nu vorbești cu nimeni despre acțiunea asta. Poartă-te firesc.

— Am înțeles. Sper să nu fi devenit mai vigilenți după fuga lui Rădescu, Buzești și Vișoianu.

— Știe Maniu ce face. Într-o lună, cât a stat la mine la Dobrești, am pus la punct toate detaliile.

— Dacă nu-s indiscret, încotro vă duceți?

— În Turcia, mai întâi. De acolo, prin Elveția și Franța, către Anglia. Uite-i! exclamă mulțumit, când, după o curbă, zăriră înaintea lor trei mașini încolonate. La salcâmi!

2

Se luminase de totului. Văpaia își arăta colții devreme. Mașina gonea spre București. „Să vă ia dracu'!", striga toată oboseala adunată în ultimele luni. Nici măcar un „mulțumesc" n-auzise când i s-a întins mâna la final. Da, era un final. Noroc că venise pe calea asta. Tot ce-l oprise era să nu fie etichetat comunist și oportunist. Într-o vreme a trădărilor și arestărilor tot mai dese, avusese de ales. Îl durea-n cot de țărăniști. Dar nu-i suporta pe comuniști. Deci rămăsese pe loc.

— Tu îmi ții teoria democrației și mă faci când comunist, când legionar? Țipase la Laurențiu, cu câteva zile înainte, beat fiind, în bucătărie. Fetele trebăluiau în jur și el striga: Mă, Laure, crezi că m-a tâmpit Bucureștiul ăsta de tot? Care din noi era mai pățimaș față de războiul din Spania? Nu tu erai indecis: o zi republican, una franchist? Tu voiai înfruntarea, în locul băltirii, iar eu voiam liniște. Am avut liniște de m-a luat dracu' la cedarea Ardealului! Și pe urmă voiau să merg pe front... De ce să mor la Cotul Donului, când nici măcar n-am fost lăsat să mă opun ocupării Ardealului?

Urmase o discuție confuză despre trezirea tardivă a românului, dar și când se trezește, să vezi atunci...

— Mă, Laure, când se trezește poporul ăsta, io mă duc la culcare, îi răspunsese sătul de discuții. Asta e, suntem în contratimp.

Luă curba. În față, la câțiva zeci de metri, un camion bara drumul. În oglindă, văzu apropiindu-se o mașină. Aceași ca mai de vreme, când îl depășise. Capătul drumului. Capătul. Întotdeauna când vor alții. Ceilalți decid mereu. Gustul șoaptelor de peste noapte îi umplu plămâni cu un urlat. Nici un gând. Doar un urlat și apăsă accelerația, virând brusc la stânga. Mașina zbură printre copaci și mai apucă să vadă, lipit în scaun, împingând disperat volanul, o pantă surprinzător de abruptă. Apucă să deschidă ușa, primi în creștetul capului bubuitura ce urmă și se trezi proiectat într-un hățiș plin de spini. Mașina explodează imediat, undeva mai jos. Se agăță, plin de sânge, de niște rădăcini, în timp ce spinii-i trăgeau carnea din obraji. Văzu spre vale un nuc bătrân, cuprins de flăcări. Niște strigăte sus, apoi, departe, dinspre salcâmi, împușcături. Sus, comenzi și mașini demarând cu nerv. Mușcă pământul, încercând să nu alunece. Deodată, liniște. Cu simțurile încordate, rămase scurmând pământul, fără gânduri. Doar voci venind din altă lume, impresurându-l ca niște șerpi. Și peste toate, îmbrățișarea neterminată, ca o reprezentare a vinovăției.

De câteva ori trecură mașini pe drum, dar nimeni nu veni la mașina fumegând în vale. Trecură ceasuri. Soarele-i vărsa jar în cap, câmpul zumzăia nepăsător, sângele-i curgea pe obrazul și spatele strivite între spini. Doar apusul îi dădu curajul să se miște.

Dealul de peste vale era roșu. Niște oameni terminau o căpiță. Ieși din spinăriș și atunci înțelese cât noroc a avut cu ascunzișul acela dureros. Trecu în fugă pe lângă mașină, mirat să vadă ce mai rămăsese din ea. Se aruncă în valea cu apă puțină și sălcie. Bău în neștire, iar curgerea caldă îi domoli rănile. Apoi, pași într-un lan de porumb și alergă în neștire, până când, cu simțurile ostenite, adormi fără voie. Când se dezmetici, era noapte. O luă la fugă. Nu se opri câteva ceasuri, până la o gară. Se furișă pe lângă trenuri și urcă într-un vagon descoperit, încărcat cu saci de grâu.

Îl trezi zmucitura garniturii puse în mișcare. Încă era întuneric. Încercă să nu se gândească la nimic, tremurând de frigul nopții și de

durere. Închise ochii și adormi la loc. După o vreme, auzi ca prin vis un cântec:

*Vai săracul, infanterul,
Cum îl strânge moliterul,
Cum îl strânge cizmele
Și îi put picioarele,
Măi, Leanooo!...*

Se târî curios până la marginea vagonului și ridică ochii precaut. Era o gară mică. Un tânăr ședea tolănit pe o bancă de lemn, cu o traistă sub cap și cânta nepăsător la forfota câtorva pe peron.

*În cazarma cea de piatră,
Nu tu mamă, nu tu tată,
Nu tu frați, nu tu surori,
Numai pas alergător,
Măi, Leanooo!...*

Trenul pufăi greoi și se afundă printre brazi.

3

Forfota sporise de la o gară la alta. Iar acum, ziua-n amiaza mare, muncitorii se adunaseră pe lângă vagoane, să le descarce. Îi păru rău că n-a coborât la curbele ce l-au ispitit când trenul se opintise la urcuș. Se furișă pe partea opusă peronului, acolo nu era nimeni încă, alunecă pe lângă vagon și se pierdu într-un hățiș. Nici măcar n-apucase să vadă unde e. Putea fi Râșnov? Cel mai probabil, so-cotea, ajunsese pe lângă Brașov.

Ar fi putut merge la tanti Aspazia, la Timișu de Sus. Dar era riscant. Pentru prima dată își percepea rațional condiția de vânat. Îl vor căuta acolo unde ar fi firesc să se îndrepte prima dată. La Ilinca, înapoi, nici vorbă, așadar. La Brăila, la Radu, el însuși fugar din calea noii lumi?

Știa că e un singuratic înainte să fie obligat la exercițiul ăsta. „Nu știi să-ți faci relații, băiete!” Și dacă le-ar fi avut, i-ar fi fost de folos? Relațiile sunt bune când te aruncă în avion, la momentul potrivit, să zicem cu un mesaj pentru Frederic Nanu, la Stockholm, să reia tratativele cu madam Kollontay. Și, când ajungi acolo, să afli că în urmă s-a pornit iadul, iar un domn, precum Niculescu-Buzești, ajuns ministru de externe exact în ziua aia de 23 august 1944, să te numească în post pentru a te feri de belele.

„Pentru asta, nu e de ajuns să te cheme Djuvara”, zâmbise Victor, unul din ultimii Grădișteni ce mai purtau numele vechii stirpe

boierești. „Mai trebuie și să scapi din Sankt Petersburg, când ai numai un an, taman în ziua revoluției din octombrie.” Erau uniți între ei acești veri, Neagu Djuvara și Victor Grădișteanu, după ce neamurile lor se dușmăniseră, sute de ani, pentru moșteniri și putere. Își descopereau, bonomi, trecutul țesut în brațe de familie ducând când spre tronul Moldovei, când către cel al Țării Românești. Iar poveștile de familie se sfârșeau mereu cu nelipsita promisiune, pe cât de impersonală, pe atât de sortită să rămână neîndeplinită, câtă vreme ei erau condamnați să se zbată să fie vrednici de numele moștenit: „s-ar putea scrie un roman fabulos pe tema asta”...

La Victor, putea fi o variantă, dar habar n-avea pe unde era, nici cum l-ar fi primit. Dincolo de răceala ultimilor ani, dincolo de certuri de tinerețe, era unul din foarte puținii cu care simțea, oricât de rar se vedeau, că s-au despărțit cu numai o zi-două în urmă, pentru a-și trage sufletul, ca în studenție, după o noapte de discuții pătimăse, lângă niște sticle de vin.

Cu Victor, vinul era un detaliu, la care boieria obligă. Cu Radu, era personajul principal, care se făcea punte între ei, iar la nevoie zid ce-i ferea de un București tot mai agitat, pe măsură ce locul bombardamentelor aliate era luat de demonstrațiile violente ale comunistilor. „Cum dracu' să nu le fim recunoscători eliberatorilor noștri: nemții ne-au târât în nebunia lui Hitler, anglo-americanii ne-au terorizat doi ani cu avioanele lor, iar rușii scot la suprafață toată mizeria ce colcăia deja într-o lume putredă”, rânjea amar Radu, cerând încă o carafă, în vreme ce el se străduia să-l convingă să continue acasă. „Nu, mă, ți-ai luat nevastă. Casa-i pentru nevastă, nu pentru prieteni beți” Și când începea să facă scandal și Simeon voia să-l potolească, protesta: „Lasă că mă scoate frate-meu, hehehe!” Behăitul acela ascundea o amărăciune neașteptată, de care voia să fugă cu o barcă de când pricepuse că nu mai are nici măcar dreptul să se îmbete în voie.

„Sim, hai să facem o corabie și să pornim în jurul lumii. Undeva, tot vom găsi un colț în care nebunia omului să nu fi făcut prăpăd.